

รายงานบทวิเคราะห์ความเสี่ยงปัญหาการเบิกจ่ายค่าตอบแทนและแนวทางการป้องกัน โรงพยาบาลอุทัยธานี

แนวโน้มของการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

การเบิกจ่ายค่าตอบแทนของโรงพยาบาลอุทัยธานี แม้จะไม่ปรากฏเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตเบิกจ่ายค่าตอบแทน แต่หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งได้มีการตรวจพบปัญหาการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผิดพลาด และทุจริตเบิกจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อนหรือเบิกจ่ายโดยไม่มีสิทธิ จึงเป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและนำมาซึ่งการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมและผลประโยชน์ส่วนตัวได้ ดังนั้น การป้องกันความเสี่ยงในปัญหาที่อาจเกิดขึ้น คือ การกำหนดมาตรการในการเบิกจ่ายค่าตอบแทน รวมถึงจัดให้มีการควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ และเบิกจ่ายค่าตอบแทนเป็นไปตามความจริงและถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. เจ้าหน้าที่ส่งหลักฐานเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและในวันหยุดราชการ โดยในวันนั้นไม่ได้ขึ้นปฏิบัติงานนอกเวลาตามที่ได้รับมอบหมายเป็นคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการ และมีการส่งเบิกจ่ายค่าตอบแทนและจ่ายให้

๒. เจ้าหน้าที่ส่งหลักฐานการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและในวันหยุดราชการ โดยไม่ได้รับมอบหมายเป็นคำสั่งฯ แต่สามารถตรวจสอบหลักฐานได้ว่าขึ้นปฏิบัติงานจริง และมีการจัดทำคำสั่งย้อนหลังโดยมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้

๓. เจ้าหน้าที่ส่งหลักฐานการเบิกจ่ายค่าตอบแทน คือ การลงนามการขึ้นปฏิบัติงานนอกเวลา โดยขึ้นปฏิบัติงานแทนผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งฯ เมื่อถูกทักท้วงจึงมีการขออนุมัติแลกเปลี่ยนย้อนหลัง แต่สามารถตรวจสอบหลักฐานได้ว่าขึ้นปฏิบัติงานจริง และมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้

๔. เจ้าหน้าที่ส่งหลักฐานการเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยไม่มีกรลงนามการขึ้นปฏิบัติงานนอกเวลา แต่ขึ้นปฏิบัติงานตามคำสั่งฯ และสามารถตรวจสอบหลักฐานได้ว่าขึ้นปฏิบัติงานจริงและมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้

๕. เกิดความเสียหาย/ผิดระเบียบฯ พอยอมรับได้ คือ ขึ้นปฏิบัติงานนอกเวลาตามคำสั่งฯ และมาลงนามปฏิบัติงานย้อนหลัง แต่สามารถตรวจสอบหลักฐานได้ว่าขึ้นปฏิบัติงานจริงและมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้

๖. เจ้าหน้าที่เบิกจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อน เบิกเป็นเท็จ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๗. เจ้าหน้าที่เบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัวและหรือปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนเป็นเท็จหรือไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๘. เจ้าหน้าที่เบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเหมาจ่าย และเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข เช่น พตส. เป็นเท็จหรือไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๙. เจ้าหน้าที่เบิกเงิน P&P เป็นเท็จหรือไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑๐. การขาดระบบควบคุมภายในที่ดีของหน่วยงาน ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ช่องว่างเบิกจ่ายค่าตอบแทนเป็นเท็จ หรือผิดระเบียบได้

การวิเคราะห์เพื่อจัดทำมาตรการ/แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

การทุจริตประพฤติมิชอบในแวดวงราชการรวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินและเงินของทางราชการ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องมีการและแนวทางปฏิบัติสำหรับควบคุมกำกับดูแลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไข ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณากำหนดมาตรการและแนวทาง ดังนี้

๑. จุดแข็งในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑.๑ การมีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานในการช่วยป้องกันปัญหาการเบิกจ่ายค่าตอบแทน เช่น การจัดทำมาตรฐานควบคุมการเบิกจ่ายค่าตอบแทนภายในโรงพยาบาลอุทัยธานี ระเบียบการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

๑.๒ เจ้าหน้าที่ภายในและภายนอกหน่วยงานเริ่มมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๓ การมีมาตรการกำหนดโทษทางวินัย ทางละเมิดและทางอาญาสำหรับเจ้าหน้าที่ที่กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วในกฎหมายและระเบียบต่างๆ

๒. จุดอ่อนที่ยังคงเป็นปัญหาเอื้อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๑ หน่วยงานยังไม่นำแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการเบิกจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อน เบิกจ่ายเป็นเท็จหรือเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง มาปฏิบัติอย่างจริงจัง

๒.๒ ผลกระทบจากภาวะค่าครองชีพและปัญหาเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ในการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

๒.๓ การขาดประสิทธิภาพของระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

๓. โอกาสที่สนับสนุนต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓.๑ การกำหนดให้หน่วยงานมีตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ กระทรวงสาธารณสุขและกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง มีระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมกำหนดไว้ชัดเจน ช่วยควบคุมการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

๓.๓ หน่วยงานที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนอย่างชัดเจน เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ผู้ตรวจสอบภายในระดับจังหวัด ฯลฯ คอยตรวจสอบและควบคุมการเบิกจ่ายค่าตอบแทนอีกชั้นหนึ่ง

๔. ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔.๑ การเพิกเฉย ละเลย หรือขาดความตระหนักในความสำคัญของการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตในการเบิกจ่ายค่าตอบแทน อันเป็นเงินแผ่นดิน ที่ประชาชนทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

๔.๒ ยังคงมีแนวความคิดในรูปแบบ Analog thinking (ฐาน ๑๐) ซึ่งเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และยังไม่เข้าถึงแนวคิดในแบบ Digital thinking (ฐาน ๒) คือเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบัน กลุ่มงานการเงินของโรงพยาบาลอุทัยธานี ได้ดำเนินการเบิกจ่ายค่าตอบแทนโดยยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการจ่ายเงินค่าตอบแทนแนบท้ายข้อบังคับกระทรวงต่างๆ ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เช่น

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๒

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง รายละเอียดการดำเนินการจ่ายเงินค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจ่ายเงินค่าตอบแทน แนบท้ายข้อบังคับกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริหารในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

- หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๑.๐๔๒/ว ๑๐๖๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินค่าตอบแทน แนบท้ายข้อบังคับกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริหารในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๙ และ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ทั้งนี้ เพื่อให้การเบิกค่าตอบแทนมีความถูกต้องและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เบิกจ่ายซ้ำซ้อน เบิกจ่ายเท็จ หรือปฏิบัติงานไม่ครบหรือไม่ปฏิบัติงานตามที่คำสั่งให้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ จึงมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการปรับปรุงดังต่อไปนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานการเงิน ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายโดยละเอียดทั้งหมดและมีการตรวจทาน ๒ ครั้ง (Double-Check) ให้ถูกต้องตรงกับข้อมูลหลักฐานการขออนุมัติเบิกเงินก่อนจัดทำคำขออนุมัติจ่ายเงินจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล

๒. จัดให้มีการสแกนลายนิ้วมือเป็นหลักฐานการปฏิบัติงาน

๓. ให้หัวหน้างาน กำกับตรวจสอบ ควบคุม และประเมินผล และรับรองการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติราชการนอกเวลา อาจมีการสุ่มตรวจการปฏิบัติงานนอกเวลาในวันหยุดราชการ

๔. เพิ่มมาตรการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงให้มีความเคร่งครัดมากขึ้น

๕. จัดทำ Flow Chart การเบิกค่าตอบแทนต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบที่

เกี่ยวข้อง

(นายสุรชัย ไชยครรชิตไชย)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุทัยธานี